

Borçlar Hukuku - Cilt 1

Franz Werro / Erdem Büyüksağış

Sorumluluk Hukuku

Emeği geçenler

Işıl Yelkenci

Zeliha Gizem Sayın

Yavuz Can Aslan

N. Tuğçe Bilgetekin

Ege Türel

Selin Mirkelam Falay

İçindekiler

PREFACE.....	V
ÖZET İÇİNDEKİLER.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMA CETVELİ.....	XXV
GİRİŞ	1
§1 Sorumluluk Kavramı, Sorumluluğun İşlevleri, Sorumluluğun Sigorta ile İlişkisi, TBK ile İhdas Edilen Yeni Sorumluluklar	1
I. Sorumluluk Kavramı.....	3
II. Sorumluluğun İşlevleri	5
III. Sorumluluğun Sigorta ile İlişkisi	6
IV. TBK ile İhdas Edilen Yeni Sorumluluklar	10
§2 Sorumluluğun Türleri	12
I. Kişisel Fiillerden Doğan Sorumluluk	13
II. Üçüncü Kişinin Fiili, Bir Faaliyet veya Şey Dolayısıyla Sorumluluk	13
A. Olağan Objektif Sorumluluklar	14
B. Ağırlaştırılmış Objektif Sorumluluklar	14
§3 İdarenin Eylemlerinden Doğan Zararlardan Sorumluluk	17
§4 Kitap Planı	20

BİRİNCİ BÖLÜM

SORUMLULUĞA YOLAÇAN ZARAR VERİCİ OLGU

BİRİNCİ KISIM

ZARAR VE NEDENSELLİK

§1 Zarar	21
I. Maddi Zarar	28
A. Maddi Zarar Kavramı.....	28
1. Klasik Kavram	28
2. Normatif Zarar Kavramı.....	31
B. Maddi Zararın Türleri.....	33
1. Kişiliğe Saldırıdan Doğan Zararlar	34
1.1. Bedensel Zararlar	34
1.1.1. Genel Olarak.....	34
1.1.2. Ev İşlerinin Görülememesinden Doğan Zarar	35

1.1.3. Bakım Zararı.....	37
1.1.4. Planlanmamış Çocuğun Dünyaya Gelmesinden Doğan Zarar.....	38
1.2. Diğer Kişilik Haklarına Saldırdan Doğan Zararlar.....	43
2. Eşyaya İlişkin Zarar.....	45
2.1. Genel Olarak.....	45
2.2. Kullanımdan Mahrum Kalma Nedeniyle Oluşan Zararlar.....	47
3. Salt Ekonomik Zararlar.....	50
4. Çevreye Verilen Zararlar.....	52
C. Bazı Ayrımlar.....	56
1. Fiili Zarar ve Yoksun Kalınan Kazanç.....	56
2. Doğrudan Zarar ve Dolaylı Zarar.....	57
3. Asıl Zarar ve Yansıma Zarar.....	58
4. Mevcut Zarar ve Müstakbel Zarar.....	61
5. Bir Şansın Kaybı.....	62
II. Manevi Zarar.....	68
A. Klasik Görüş.....	68
1. Genel Açıklamalar.....	68
2. Bedensel Bütünlüğün İhlali veya Ölüm Hâlinde Uğranılan Manevi Zarar.....	72
2.1. Bedensel Bütünlüğün İhlali Hâlinde Manevi Zarar.....	72
2.2. Ölüm veya Bedensel Bütünlüğünün Ağır İhlali Hâlinde Yakınların Uğradığı Manevi Zarar.....	75
3. Diğer Kişilik Haklarına Saldırı Durumunda Manevi Zarar.....	78
B. Yeni Gelişmeler: Özel Önemi Haiz Zaman Diliminden Beklenen Faydanın Elde Edilememesi.....	83
§2 Nedensellik Bağı.....	88
I. Doğal Nedensellik.....	91
A. Doğal Nedensellik Kavramı.....	91
B. Doğal Nedensellik Analizi.....	92
1. Aşkın Nedensellik, Varsayılan Nedensellik ve İhmal Hâlinde Nedensellik.....	92
2. Alternatif Nedensellik ve Kümülatif Nedensellik.....	96
2.1. Alternatif Nedensellik.....	96
2.2. Kümülatif Nedensellik.....	98
3. Birbiriyle Yarışan Kısmi Nedensellik Barındıran Hâller.....	99
C. Doğal Nedenselliğin İspatı.....	99
II. Uygun Nedensellik.....	102
A. Uygun Nedensellik Kavramı.....	102
B. Uygun Nedenselliği Kesen Hâller.....	104
1. Mücbir Sebep.....	105
2. Zarar Görenin Ağır Kusuru ve Eylemi.....	106
3. Üçüncü Kişinin Ağır Kusuru ve Eylemi.....	107

İKİNCİ KISIM	
SORUMLULUĞA YOL AÇAN OLGU	109
BİRİNCİ BAŞLIK	
KİŞİSEL FİİLLERDEN SORUMLULUK	109
§1 <i>Kusur</i>	110
I. Kusurun Objektif Yönü	112
II. Kusurun Subjektif Yönü	116
A. Ayırt Etme Gücü	116
1. Kural: Ayırt Etme Gücüne Sahip Kişilerin Sorumluluğu	116
2. İstisna: Ayırt Etme Gücü Bulunmayanların Sorumluluğu	118
2.1. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmamanın Kusura Dayanmaması	118
2.2. Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmamanın Kusura Dayanması	122
B. Kasıt ve İhmal	123
1. Kasıt	123
2. İhmal	124
§2 <i>Hukuka ve Ahlaka Aykırılık</i>	124
I. Hukuka Aykırılık	130
A. Objektif ve Subjektif Hukuka Aykırılık Kavramları	130
B. Objektif Hukuka Aykırılık Kavramının Kapsamı ve Sınırları	133
1. Sonucun Hukuka Aykırılığı	133
2. Davranışın Hukuka Aykırılığı	134
3. İhmal Hâlinde Hukuka Aykırılık	136
4. Objektif Hukuka Aykırılık Kavramının Dar ve Katı Sınırlarına Karşı Getirilen Çözümler	138
4.1. Güven Sorumluluğu	139
4.2. Üçüncü Kişiyi Korumaya Etkili Sözleşme Teorisi	145
5. Değerlendirme	147
C. Hukuka Uygunluk Sebepleri	149
1. Kamu Gücünün Kullanılması	149
2. Zor Kullanımına İzin Verilen Hâller	150
2.1. Haklı Savunma	150
2.1.1. Haklı Savunma Kavramı	150
2.1.2. Haklı Savunmanın Şartları	151
2.1.3. Hukuki Sonuç	152
2.2. Zorunluluk Hâli	153
2.2.1. Zorunluluk Hâli Kavramı	153
2.2.2. Zorunluluk Hâlinin Koşulları	153
2.2.3. Hukuki Sonuç	154
2.3. Kişinin Hakkını Kendi Gücüyle Koruması	155
2.3.1. Hakkını Kendi Gücüyle Koruma Kavramı	155
2.3.2. Hakkını Kendi Gücüyle Korumanın Koşulları	155
2.3.3. Hukuki Sonuç	156

3. Özel Hukuktan Kaynaklanan Yetkinin Kullanılması.....	156
4. Zarar Görenin Rızası	157
4.1.Genel Açıklamalar.....	157
4.2.Tıbbi Müdahalede Zarar Görenin Rızası.....	158
4.3.Spor Müsabakalarında Zarar Görenin Rızası ve Riski Üstlenmesi ...	165
II. Ahlaka Aykırılık.....	166
A. Genel Açıklamalar	166
B. Koşulları	166
C. Bazı Uygulama Alanları.....	167
 İKİNCİ BAŞLIK	
BİR BAŞKASININ DAVRANIŞI VEYA BİR ŞEY DOLAYISIYLA SORUMLULUK.....	169
§1 Ev Başkanının Sorumluluğu	169
I. Genel Açıklamalar.....	170
II. Sorumluluğun Koşulları	172
A. Genel Koşullar	172
B. Özel Koşullar	172
1. Ev Başkanı.....	173
2. Gözetime Tâbi Kişinin Hukuka Aykırı Fiili	175
3. Gözetimde Özen Eksikliği	176
III. Diğer Hükümlerle Karşılaştırmalı Olarak Uygulama Alanı	181
A. TBK m. 49 ile Karşılaştırılması	181
B. TBK m. 65 ile Karşılaştırılması	181
C. TBK m. 66 f. 1-2 ile Karşılaştırılması	182
D. TBK m. 66 f. 3 ile Karşılaştırılması.....	182
E. TMK m. 343 vd, m. 451 ve TBK m. 116 ile Karşılaştırılması	182
§2 Çalıştırmanın Sorumluluğu	183
I. Genel Açıklamalar.....	184
II. Sorumluluğun Koşulları	186
A. Genel Koşullar	186
B. Özel Koşullar	186
1. Bağımlılık İlişkisi	186
2. Çalışanın İşin Yapılması Sırasındaki Hukuka Aykırı Fiili.....	189
3. Kurtuluş Kanıtı Getirilmemiş Olması	194
3.1.Genel Olarak	194
3.2.Gerekli Özenin İspatı	195
3.2.1. Seçimde Özen	196
3.2.2. Talimatta Özen.....	196
3.2.3. Gözetim ve Denetimde Özen	197
III. Çalıştırmanın Rücu Hakkı	198
§3 Organizasyon Sorumluluğu	198
I. Genel Olarak.....	201

II. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	203
III. Sorumluluğun Koşulları	206
A. Genel Koşullar	206
B. Özel Koşullar	206
1. İşletme Kavramı	206
2. İşletmenin Çalışma Düzeninin Zararın Doğmasını Önlemeye Elverişli Bulunmaması	207
3. Zararın İşletme Faaliyeti Nedeniyle Meydana Gelmiş Olması	212
IV. Diğer Hükümlerle Karşılaştırmalı Olarak Uygulama Alanı	213
A. TBK m. 49 ile Karşılaştırılması	213
B. TBK m. 66 f. 1-2 ile Karşılaştırılması	213
C. TBK m. 71 ile Karşılaştırılması	214
D. TBK m. 116 ile Karşılaştırılması	215
E. Ayıplı Malın Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk Hakkında Yönetmelik ve Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile Karşılaştırılması.....	217
§4 Tehlike Esasına Dayanan Genel Sorumluluk Kuralı.....	218
I. Genel Tehlike Sorumluluğu Kurallarının Gelişimi.....	221
II. Sorumluluğun Koşulları	224
A. Genel Koşullar	224
B. Özel Koşullar	224
1. Tehlike Arz Eden İşletme	224
2. Kullanılan Malzeme, Araç veya Güçlerin Nitelikli Tehlikeliliği.....	226
2.1. Objektif ve Subjektif Ölçütler.....	226
2.2. Sıkça veya Ağır Bir Zarar Doğurmaya Elverişlilik Ölçütü	227
3. İşletmenin Faaliyetine Hukuk Düzenince İzin Verilmiş Olup Olmamasının Önemli Olmaması	228
III. Bazı Sınırlamalar ve Sorumluluğun Uygulama Alanı.....	230
A. Bazı Sınırlamalar	230
1. Tıbbi Faaliyetler, Ev İşleri ve Mühendislik Faaliyetleri.....	230
2. Gelişim Riski Bakımından	232
B. Diğer Hükümlerle Karşılaştırmalı Olarak Uygulama Alanı	233
1. Özel Kanunlarda Tehlike Sorumluluğu Öngören Hükümler ile Karşılaştırılması	233
2. TBK m. 69 ile Karşılaştırılması.....	234
3. TBK m. 66 f. 3 ile Karşılaştırılması	234
§5 Ayıplı Ürünün Neden Olduğu Zararlardan Sorumluluk.....	235
I. Genel Açıklamalar	240
II. Üreticinin Sorumluluğu.....	248
A. Ayıplı Mal Yönetmeliği Uyarınca.....	248
1. Genel Açıklama	248
2. Yönetmeliğin Uygulanabilirliği.....	249

3. Sorumluluk	251
3.1. Genel Koşullar	251
3.1.1. Giderime Tâbi Zarar Kalemleri	252
a. Bedensel Zarar	252
b. Eşyaya İlişkin Zarar	253
c. Önleyici Tedbirler Nedeniyle Uğranan Kayıplar	254
3.1.2. Manevi Zarar	255
3.2. Özel Koşullar	256
3.2.1. İmalatçı/Üretici	256
3.2.2. Ürün/Mal	258
3.2.3. Ayıp	261
a. Genel Olarak	261
b. Ayıp Türleri	264
aa. Fabrikasyon (Üretim) Ayıbı	264
bb. Tasarım Ayıbı	265
cc. Bilgilendirme (Tanıtım) Ayıbı	265
c. Ayıbın İspatı ve Değerlendirilmesi	267
aa. Fabrikasyon (Üretim) Ayıbının Değerlendirilmesi	268
bb. Tasarım Ayıbının Değerlendirilmesi	270
(i) Haklı Olarak Beklenen Güvenlik	270
(ii) Tüketicinin Haklılığının Belirlenmesindeki Zorluklar	271
(iii) Risk-Fayda Analizi	273
cc. Bilgilendirme (Tanıtım) Ayıbının Değerlendirilmesi	274
3.3. Sorumluluktan Kurtuluş İmkânları	278
3.4. Zamanaşımı	279
B. ÜGTDK Uyarınca	279
1. Genel Açıklama	279
2. Sorumluluk	280
2.1. Genel Koşullar	280
2.1.1. Giderime Tâbi Zarar Kalemleri	280
2.1.2. Manevi Zarar	281
2.2. Özel Koşullar	281
2.2.1. İmalatçı/İthalatçı/Dağıtıcı	281
2.2.2. Ürün	282
2.2.3. Uygunsuzluk	285
a. Genel Olarak	285
b. Değerlendirmeler ve Eleştiriler	286
3. Sorumluluktan Kurtuluş İmkânları	288
3.1. Genel Olarak	288
3.2. Değerlendirmeler ve Eleştiriler	289
4. Zamanaşımı	291
III. Çevrim İçi Pazaryerlerinin (Üretici Olarak) Sorumluluğu	292
A. Türk Hukukunda	292
1. Yargıtay Uygulaması	293
2. Mevzuat	295
2.1. Ayıplı Mal Yönetmeliği Uyarınca Sorumluluk	295

2.2. ÜGTDK Uyarınca Sorumluluk	296
B. Karşılaştırmalı Hukukta	298
1. ABD Hukukunda	298
1.1. Genel Olarak	298
1.2. Bolger v. Amazon Kararı	300
1.3. Loomis v. Amazon Kararı	302
2. AB Hukukunda	303
§6 Yapı Malikinin Sorumluluğu	306
I. Genel Açıklamalar	307
II. Sorumluluğun Koşulları	310
A. Genel Koşullar	310
B. Özel Koşullar	310
1. Yapı Maliki	310
2. Bina veya Diğer Yapı Eseri	314
2.1. Yere Bağlılık	315
2.2. İnsan Yapımı Olması	317
3. Yapıda Bozukluk veya Eksiklik Olması	318
3.1. Genel Açıklamalar	318
3.2. Bozukluğun veya Eksikliğin Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Ölçütler	321
3.3. Objektif Özen	322
3.4. Orantılılık	324
III. Diğer Hükümlerle Karşılaştırmalı Olarak Uygulama Alanı	325
A. TMK m. 730 ile Karşılaştırması	325
B. TBK m. 49 ile Karşılaştırması	326
C. TBK m. 66 f. 1-2 ile Karşılaştırması	327
D. Ayıplı Mallardan Doğan Zararlar Hakkındaki Mevzuat ile Karşılaştırması	327
E. Sözleşmesel Sorumluluk ile Karşılaştırması	327
IV. Yapı Malikinin Rücu İmkânı	328
V. Yapıya Yönelik Güvenlik Önlemleri	328
A. Genel Açıklamalar	328
B. Güvenlik Önlemlerinin Talep Edilebilmesinin Şartları	329
C. Genel Sınırlamalar	329
D. Kamu Hukukundan Doğan Sınırlamalar	330
§7 Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu	330
I. Genel Açıklamalar	332
II. Sorumluluğun Koşulları	332
A. Genel Koşullar	332
B. Özel Koşullar	334
1. Sorumluluğun Öznesi	334
2. Talep Yetkisi	337

3. Mülkiyet Hakkının Hakkın Yasal Kısıtlamalarına Aykırı Kullanılması...	338
III. Sınırlamalar	342
IV. Taşkınlıkların Denkleştirilmesi	343
§8 Motorlu Araç İşletenin ve Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Sorumluluğu ..	347
I. Genel Açıklamalar	349
II. Sorumluluğun Koşulları	350
A. Genel Koşullar	350
1. Zarar	351
2. Nedensellik Bağı	352
2.1.KTK'nın Öngördüğü Sistem Çerçevesinde Nedensellik Bağı.....	352
2.2.Nedensellik Bağını Kesen Sebepler	353
2.2.1. Mücbir Sebep.....	353
2.2.2. Zarar Görenin Ağır Kusuru	354
2.2.3. Üçüncü Kişinin Ağır Kusuru.....	355
2.3.Değerlendirme	355
B. Özel Koşullar	356
1. KTK'nın Yer İtibarıyla Uygulama Alanı	357
2. Araç İşleten ve Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibi	358
2.1.Gerçek İşleten	358
2.1.1. Kavram	358
2.1.2. Bazı Ayrımlar	364
2.2.Varsayılan İşletenler	365
2.3.Araç İşletenin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibi	366
3. Özel Tehlikenin Gerçekleşmesi	367
3.1.Motorlu Araç	368
3.2.Motorlu Aracın İşletilme Hâlinde Olması	370
3.2.1. İşletilme Kavramı	370
3.2.2. Bazı Örnekler	370
4. KTK'da Düzenlenmiş Olan Diğer Sorumluluk Sebeplerinden Birinin Gerçekleşmesi	372
4.1.İşletilme Hâlinde Olmayan Aracın Vermiş Olduğu Zarardan Dolayı İşletenin Sorumluluğu	372
4.1.1. Birlikte Bulunması Gereken Koşullar	373
4.1.2. Seçimlik Koşullar	373
4.2.Yardım Edenlerin Zararlarından Dolayı İşletenin ve Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Sorumluluğu	374
III. Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	376
A. Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının İşlevi	376
B. Zarar Görenin Mali Sorumluluk Sigortacısına Karşı Doğrudan Talep ve Dava Hakkı	377
§9 Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu	378
I. Genel Açıklamalar	380
II. Sorumluluğun Koşulları	382

A. Genel Koşullar	382
B. Özel Koşullar	382
1. Hayvan Bulunduran	382
2. Hayvan	385
3. Hayvanın İçgüdüsel Davranışı	385
4. Kurtuluş Kanıtı Getirilmemesi	387
III. Diğer Hükümlerle Karşılaştırmalı Olarak Uygulama Alanı	390
A. TBK m. 49 ile Karşılaştırılması	390
B. TBK m. 66 f. 1 ile Karşılaştırılması	390
C. Devletin Sorumluluğu ile Karşılaştırılması	391
IV. Motorlu Araç İşletenin Sorumluluğu ile Hayvan Bulunduranın Sorumluluğunun Çatışması	391
V. Hayvan Bulunduranın Rücu Hakkı	392

İKİNCİ BÖLÜM

ZARARIN GİDERİMİ	393
------------------------	-----

BİRİNCİ KISIM

MADDİ VE MANEVİ ZARARIN GİDERİMİ	393
--	-----

BİRİNCİ BAŞLIK

MADDİ ZARARIN HESAPLANMASI, TAZMİNATIN BELİRLENMESİ VE

SORUMLULUKLARIN ÇATIŞMASI	393
---------------------------------	-----

§1 Maddi Zararın Hesaplanması	394
-------------------------------------	-----

I. Genel Açıklamalar	401
A. Maddi Zararın Hesaplanmasına Hâkim Olan İlkeler	401
1. Somut Hesaplama	402
2. Mevcut Zarar, Müstakbel Zarar ve Faizin Dikkate Alınması	403
2.1. Mevcut Zarar	403
2.2. Müstakbel Zarar	405
2.3. Faizler	406
3. Elde Edilen Faydaların Zarardan İndirilmesi	410
3.1. Kural	410
3.2. Uygulamalar	411
4. Zarar Görenin Zararı Azaltma Külfetini Yerine Getirmemesi ve Buna Bağlı Sonuçlar	415
B. Maddi Zararın İspatı	416
1. Kural	416
2. İstisna	417
II. Eşyaya İlişkin Zararın Hesaplanması	421
A. Eşyaya İlişkin Zarar Kalemleri	422
1. Yenisi İle Değiştirme veya Onarım Giderleri	422
2. Diğer Zarar Kalemleri	423

B. Eşyaya İlişkin Zararın Hesaplanmasında Yöntem.....	424
1. Somut Hesaplama	424
2. Soyut Hesaplama	425
III. Bedensel Zararın Hesaplanması.....	425
A. Bedensel Bütünlüğün İhlali Sonucu Uğranılan Maddi Zararın Hesaplanması	425
1. Genel Açıklamalar	425
2. Bedensel Zarar Kalemleri	428
2.1. Tedavi Giderleri.....	428
2.2. Kazanç Kaybı	429
2.2.1. Kazanç Getirici Bir Faaliyette Bulunulması Hâlinde	429
2.2.2. Kazanç Getirici Olmayan Bir Faaliyette Bulunulması Hâlinde	431
2.3. Çalışma Gücünün Azalmasından veya Yitirilmesinden Doğan Kayıplar.....	434
2.3.1. Genel Açıklamalar.....	434
2.3.2. Müstakbel Zararın Hesaplanmasında Kullanılan Ölçütler	435
2.4. Ekonomik Geleceğin Sarsılmasından Doğan Kayıplar	445
2.5. Diğer Giderler.....	447
3. Zararın Kapsamının Kesin Olarak Belirlenememesi Hâlinde Tazminat Hükümünün Değiştirilmesi	449
3.1. Genel Açıklamalar.....	449
3.2. İki Yıllık Sürenin Uzatılması Mümkün Müdür?	450
4. Belirsiz Alacak Davası, Kısmi Dava ve Tespit Davası.....	452
B. Ölüm Sonucu Uğranılan Zararın Hesaplanması	455
1. Ölüme Bağlı Giderler	455
1.1. Cenaze Giderleri.....	455
1.2. Diğer Giderler.....	457
2. Ölüm Öncesi Uğranılan Zarar.....	458
3. Destekten Yoksun Kalma	458
3.1. Destekten Yoksunluk Kavramı.....	458
3.2. Tazminatın Koşulları.....	458
3.2.1. Destek.....	459
3.2.2. Desteğe Gereksinim	463
3.3. Destekten Yoksun Kalma Sonucu Uğranılan Zararın Hesaplanması	464
3.3.1. Nakdi Destek	464
3.3.2. Aynı Destek.....	470
§2 Tazminatın Belirlenmesi	471
I. Giderim Türleri	475
A. Nakden Giderim.....	475
B. Aynen Giderim.....	477
C. Giderim Yöntemlerinin Kombinasyonu	479
D. Geçici Ödemeler	479

II. Giderimin Kapsamı	480
A. Genel Açıklamalar	480
B. Tazminatta İndirim Nedenleri	484
1. Tazminat Yükümlüsünün Etki Alanından Kaynaklanan İndirim Nedenleri	484
1.1. Kusurun Ağırılığı	484
1.2. Tazminat Yükümlüsünün Yoksulluğa Düşecek Olması	486
1.3. Hatır İlişkisi	488
2. Zarar Görenin Etki Alanından Kaynaklanan İndirim Nedenleri	490
2.1. Zarar Görenin Rızası	490
2.2. Zararın Oluşumuna Katkıda Bulunan Nedenler	493
2.2.1. Ortak Kusur	493
a. Genel Olarak	493
b. Objektif Sorumluluk Hâlinde Ortak Kusur	496
c. KTK ve Ortak Kusur	498
2.2.2. Diğer Nedenler	500
2.3. Zararın Ağırlaşmasında Etkili Olan Nedenler	501
2.3.1. Ortak Kusur ve Zarar Görenin Zararı Azaltma Kulfetini Yerine Getirmemesi	501
2.3.2. Zarar Görenin Zarara Yatkinlığı	505
a. Genel Açıklamalar	505
b. Yatkinlığın Zararın Belirlenmesinde Değerlendirilmesi (TBK m. 50)	506
c. Yatkinlığın Tazminatın Belirlenmesinde Değerlendirilmesi (TBK m. 52 f. 1)	507
d. Değerlendirme	509
2.3.3. Başkaca Nedenler	510
2.4. Borçlunun Durumunun Ağırlaşmasında Etkili Olan Nedenler	511
2.5. Zarar Görenin Olağan Dışı Yüksek Geliri	511
3. Diğer Nedenler	512
3.1. Üçüncü Kişinin Kusuru	512
3.2. Beklenmeyen Hâl	514
§3 Sorumlulukların Çatışması	515
I. Genel Açıklamalar	516
II. Kusura Dayanan Sorumlulukların Çatışması	518
III. Objektif Sorumlulukların Çatışması	519
A. Genel Olarak Objektif Sorumlulukların Çatışması	519
B. Motorlu Araç İşletenlerin veya İşleticinin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahiplerinin Sorumluluklarının Çatışması	521
1. Bedensel Zararın Paylaştırılması	522
2. Eşyaya İlişkin Zararın Paylaştırılması	525
3. Değerlendirme	526
IV. Kusura Dayanan Sorumluluk ile Objektif Sorumluluğun Çatışması	528

	İKİNCİ BAŞLIK	
	MANEVİ ZARARIN VE TAZMİNATIN BELİRLENMESİ	529
§ 1	<i>Manevi Zararın Belirlenmesi</i>	529
	I. Genel Açıklamalar	531
	II. Ölüm, Bedensel Bütünlüğün İhlali ve Kişiliğe Diğer Saldırılarda	536
	A. Bedensel Bütünlüğün İhlali Hâlinde	536
	B. Ölüm Hâlinde	539
	C. Kişilik Hakkı Kapsamındaki Başka Değerlere Saldırı Hâlinde	541
§ 2	<i>Tazminatın Belirlenmesi</i>	543
	I. Giderim türleri	545
	A. Genel Olarak	545
	B. Bedensel Bütünlüğün İhlali veya Ölüm Hâlinde	545
	C. Kişilik Hakkı Kapsamındaki Başka Bir Değere Saldırı Hâlinde	546
	II. Giderimin Kapsamı	547
	A. Bedensel Bütünlüğün İhlali veya Ölüm Hâlinde	547
	B. Kişilik Hakkı Kapsamındaki Başka Bir Değere Saldırı Hâlinde	549

İKİNCİ KISIM

GİDERİMİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

	BİRİNCİ BAŞLIK	
	DAVALAR VE ZAMANAŞIMI	551
§ 1	<i>Davalar</i>	551
	I. Genel Açıklamalar	553
	II. Koruyucu Davalar	554
	A. Saldırının Önlenmesi Davası	554
	B. Saldırıya Son Verilmesi Davası	555
	C. Saldırının Hukuka Aykırılığının Tespiti Davası	556
	III. Giderim Davaları	556
	A. Maddi Tazminat Davası	556
	1. Davanın Konusu	556
	2. Davanın Niteliği	556
	3. Taraf Sıfatı	557
	3.1. Davacı Sıfatı	557
	3.2. Davalı Sıfatı	558
	4. Yetkili ve Görevli Mahkeme	559
	B. Manevi Tazminat Davası	559
	1. Davanın Konusu	560
	2. Davanın Niteliği	560
	3. Taraf Sıfatı	561
	3.1. Davacı Sıfatı	561
	3.1.1. Bedensel Bütünlüğün İhlali veya Ölüm Hâlinde	561

	a. Bedensel Bütünlüğün İhlali Hâlinde Bedensel Bütünlüğü İhlal Edilen Kişi Tazminat Talep Etme Hakkına Sahiptir.....	561
	b. Ölüm veya Ağır Bedensel Zarar Hâlinde Ölenin veya Zarar Görenin Yakınları Uğradıkları Manevi Zarar İçin Dava Açma Hakkına Sahiptir.....	561
	3.1.2. Diğer Kişilik Haklarının İhlali Durumunda.....	563
	3.2. Davalı Sıfatı.....	563
	4. Yetkili ve Görevli Mahkeme.....	564
	C. Haksız Kazancın İadesine Yönelik Dava.....	564
§2	<i>Zamanaşımı</i>	565
	I. Genel Olarak.....	568
	A. Zamanaşımı Kavramı.....	568
	B. Uygulama Alanı.....	571
	C. Zamanaşımından Feragat.....	573
	II. Zamanaşımı Süresi.....	575
	A. Olağan Süre.....	575
	1. Genel Olarak.....	575
	2. Olağan Zamanaşımı Süresinin Başlangıç Anı.....	575
	2.1. Zararın Öğrenilmesi.....	576
	2.2. Zarar Sorumlusunun Öğrenilmesi.....	577
	B. Mutlak Süre.....	578
	1. Genel Olarak.....	578
	2. Mutlak Zamanaşımının Başlangıç Anı.....	579
	2.1. Türk Hukukundaki Güncel Durum.....	579
	2.2. AİHM'in <i>Moor</i> Kararı.....	582
	C. Ceza Zamanaşımı Süresi.....	584
	1. Genel Olarak.....	584
	2. Koşulları.....	585
	2.1. Cezalandırılabilir Fiil.....	585
	2.2. Daha Uzun Ceza Zamanaşımı Süresi.....	586
	2.3. Nedensellik Bağı.....	586
	3. Ceza Zamanaşımı Süresinin Başlangıç Anı.....	587
	4. Ceza Zamanaşımının Üçüncü Kişilere Karşı Uygulanması.....	588
	III. Haksız Fiilden Zarar Görenin Defi Hakkının Zamanaşımına Uğramaması.....	589
	İKİNCİ BAŞLIK	
	SORUMLULUK SEBEPLERİNİN ÇOKLUĞU.....	591
§1	<i>Sebeplerin Yarışması</i>	591
	I. Haksız Fiil Sorumluluğu ile Sözleşmesel Sorumluluk Arasındaki Farklar.....	593
	II. Sebeplerin Yarışmasında Kabul Edilen Klasik Çözüm.....	595
	A. Uygulama.....	595

1. Kural.....	595
2. İstisnalar.....	596
2.1. Üçüncü Kişilerin Dışlanması	596
2.2. Özel Kanunlar.....	597
B. Klasik Çözümün Eleştirisi ve Öneriler.....	597
1. Eleştiriler	597
2. Öneriler.....	598
§2 Müteselsil Sorumluluk.....	600
I. Müteselsil Borçluluk.....	601
A. Kavram	601
B. Borçlular Arası Teselsülün Diğer Birlikte Borçluluk Türleriyle Karşılaştırılması.....	602
C. Hukuki Nitelik	604
D. Borçlular Arası Teselsülün Kaynakları	606
1. Tarafların İradesi.....	606
2. Kanun Düzenlemesi.....	607
II. Dış İlişki.....	611
A. Dış İlişkiye Hâkim Olan İlkeler	611
B. Alacaklının Dilediği Borçluya Başvurabilmesi	612
C. Borcun Gereği Gibi İfa Edilmemesi	614
D. Borçluların Alacaklıya Karşı Savunmaları.....	615
1. Kişisel Savunmalar	615
2. Ortak Savunmalar	617
2.1. Ortak Savunma Sağlayan Durumlar.....	618
2.2. Ortak Savunmaları İleri Sürme Külfeti	618
E. Dış İlişkide Borcun Sona Ermesinin Etkileri.....	619
1. İfa ve Takas ile Sona Erme.....	619
2. İmkânsızlık Sebebiyle Sona Erme.....	619
3. İbra, Sulh ve Yenileme Sebebiyle Sona Erme	621
III. İç İlişki.....	621
A. Rücu Hakkı.....	622
1. Rücu Hakkının Doğumu.....	623
2. Rücu Hakkının Kaybı	623
3. Rücu Edilen Borçlunun İfadan Kaçınabileceği Hâller	625
4. Alacaklının Bazı Borçluların Durumunu İyileştirememesi.....	626
5. Rücu Hakkının Kapsamı	627
6. Rücu Hakkının Miktarı.....	628
7. Rücu Zamanaşımı	630
8. Borçlulardan Birinden Tahsil Edilemeyen Miktarın Rücu Edilmesi.....	632
B. Halefiyet	633
KAVRAM DİZİNİ.....	637